

УДК 330(447):338.27

Б. Я. Панасюк,
доктор економічних наук, професор,
академік УААН,
професор Київського національного
економічного університету ім. В. Гетьмана

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

У статті проаналізовано негативні наслідки відмови від економічного планування та прогнозування в системі державного управління України, викладено основні положення авторського прогнозу динаміки розвитку вітчизняної економіки на період 1995–2015 рр., який щорічно підтверджується фактичним станом економічного розвитку країни.

Ключові слова: державне управління, планування, прогнозування, динаміка ВВП.

Б. Я. Панасюк
ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ В УСЛОВИЯХ
РЫНОЧНЫХ ОТНОШЕНИЙ

В статье проанализированы отрицательные последствия отказа от экономического планирования и прогнозирования в системе государственного управления Украины, изложены основные положения авторского прогноза динамики развития отечественной экономики на 1995–2015 года, который ежегодно подтверждается фактическим состоянием экономического развития страны.

Ключевые слова: государственное управление, планирование, прогнозирование, динамика ВВП.

B. Y. Panasyuk
STATE MANAGEMENT IN CONDITIONS OF
MARKET RELATIONS

In the article the negative consequences of refusal from economic planning and forecasting in system of state management of Ukraine are analysed, the basic statements of the author's prognosis of dynamics of development of domestic economy for the period 1995–2015 are stated, which annually proves to be true by an actual condition of economic development of the country.

Key words: state management, planning, forecasting, dynamics of GDP.

Постановка проблеми. У першій половині минулого століття в колишньому СРСР у системі державного управління було використано планову систему, яка допомогла подолати кризові явища та хаос в різні періоди розвитку економіки: після перевороту 1917 р. і громадянської війни; під час нечуваної війни 1941–1945 рр. та повоєнного відродження; в період мирної праці [1]. Досвід планової системи був застосований і країнами з розвинутою ринковою економікою, які її модернізували й використовують дотепер. В Україні, після здобуття незалежності, зроблено спробу відійти від директивного управління економікою і сформувані ринкові відносини. Це вимагало створення кардинально нової методологічної та методичної бази для державного регулювання розвитку економіки, серцевиною якого є прогнозування і планування. Подібного до цього часу так і не здійснено, а прийняті законодавчі акти не діють через їх недосконалість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нині дедалі більше вітчизняних учених доходять висновку, що перманентно кризовий стан української економіки в період після здобуття незалежності значною мірою зумовлений тим, що в Україні було зрештою планове господарство. Такого погляду зокрема дотримується і академік НАН України Ю. М. Пахомов [2], називаючи це однією з причин того, що Захід відніс нашу країну до гру-

пи держав, що не відбулися. Ми цілком поділяємо такий підхід і написали цю статтю у продовження думки провідного українського вченого.

Мета статі – показати негативні наслідки відмови від економічного планування та прогнозування в системі державного управління України, презентувати авторський прогноз динаміки розвитку вітчизняної економіки на період 1995–2015 рр. [4], який щорічно підтверджується фактичним станом економічного розвитку країни.

Основні результати дослідження. Після 1991 року з лексики українського суспільства, за винятком окремих учених, поняття «прогноз» і «план» зникли, їх припинили не лише використовувати в практиці державного та регіонального управління, а й згадувати про них вважалося моветомом. Замість прогнозно-планових розрахунків щодо динаміки економіки в перспективі на державному рівні застосовувалося так зване програмування соціально-економічного розвитку, яке втрачало практичне значення для державного управління. Ученим і спеціалістам відомо, що економічні прогнози та плани за своєю суттю, і особливо внутрішнім змістом, цілковито відрізняються від програм. Однак ті, хто в початковий період ринкових відносин захопилися пропагуванням усіляких перемін, не втямили цієї різниці, не прислухалися до думок деяких науковців про шкідливість подібних експериментів.

Як наслідок, склалася ситуація, коли навіть справжні набутки прогнозування і планування взагалі не помічались, на державному та регіональному рівнях до них не придивлялися, що призводило до хаотичних економічних, фінансових та соціальних процесів. Їх вплив відчуває кожен українець дотепер: не розробляються й не затверджуються вищим законодавчим органом держави і областей основні напрями соціально-економічного розвитку, відповідно бюджети всіх рівнів формуються не на базі річних планів, а виходчи з віртуально розрахованих макроекономічних показників.

Утім, варто нагадати, що ще в середині XV ст. наукова думка дотримувалася протилежного підходу: «...осуществлению всех самых великих и трудных деяний способствуют достойное вознаграждение, разумные и обдуманые планы, а также объединение усилий; первое из этих условий стимулирует начинания, второе – помогает устранить неясности и ошибки, третье – возмещает слабость человеческой природы. Но среди этих трех условий первое место по праву принадлежит разумным и обдуманным планам, т. е. тому, что призвано показать и начертать правильный и удобный путь к намеченной цели» [3]. Більшість із названих умов урядам незалежної України через різні причини не вдалося створити, натомість вони спромоглися погіршити те, що вже існувало. Сталося так тому, що планування і прогнозування розглядалися ними лише як метод директивного управління соціально-економічними процесами в період адміністративно-командної системи. А для того щоб позбутися рецидивів командування та його засобів, узагалі відмовилися від усього, що пов'язано з плануванням, а разом з ним – і прогнозуванням. До речі, останнє влада колишнього СРСР використовувала не для посилення директивного управління, а лише частково для орієнтирів розробки річних і п'ятирічних планів. Економічне прогнозування тоді було прерогативою науки.

Настав час визнати, що завершується період надмірного захоплення ринковою ейфорією – назріла необхідність адаптуватися до вимог економічних та при-

родничих законів розвитку суспільства. Не можна далі забезпечувати зростання валового продукту і реальної заробітної плати без урахування затрат живої та уречевленої праці, тобто її продуктивності, а також витрат енергоресурсів на одиницю продукту. Нині увага державних управлінців переважно приділяється питанням формування та використання бюджету, але при цьому нехтується ряд суттєвих економічних обставин:

- у державному бюджеті концентрується лише частина (50–55%) створеної доданої вартості;
- кошти, що виділяються з бюджету для реальної економіки, є мізерними;
- регулювання дефіциту бюджету можна досягти не шляхом запозичень, а через залучення джерел з реальної економіки в результаті її зростання та підвищення ефективності;
- бюджет має розроблятися на основі прогнозів і планів розвитку реальної економіки, а не навпаки, як це практикується в теперішній час.

Подібне досягти непросто, позаяк у сучасних умовах серед практиків і деяких учених продовжує існувати думка (яку не часто проголошують, але вона діє), що в ринковій економіці взагалі важко щось передбачити, особливо на середньостроковий і довгостроковий періоди. Помилковість такого підходу може підтвердити здійснений автором разом із Інститутом кібернетики прогноз на 1995–2015 рр. динаміки ВВП – основного показника розвитку економіки країни [4]. На період 1995–2000 рр. розрахунки зроблено на кожен рік, а на наступні періоди – лише на кінцеві роки п'ятирічок – 2005-й, 2010-й і 2015 роки. Порівняльний аналіз динамічних рядів показує, що впродовж усіх минулих років (1995–2010 рр.) прогноз ВВП, здійснений автором, порівняно з іншими розробниками, виявився найбільш наближеним до реального стану динаміки економіки країни, що видно з *табл.*

Нагадаємо, що через десятиліття, а саме у 2004 році, група українських науковців розробила і оприлюднила фундаментальну наукову працю – «Стратегія еко-

Таблиця

Прогнози і фактичний стан динаміки реального ВВП
(у відсотках до попереднього періоду)

Розробник	Рік							
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2005	2010
Мінекономіки України	-5,7	-1,8	+1,7	+0,5	-0,1	+3,5	+4,0	+3,7
Інститут економіки і прогнозування НАНУ	–	-3,0	-5,0	-2,5	0,0 (оптимістичний)	+3,0 опт.; + 1,0 (песимістичний)	+8,0 опт.; +4,8 пес.	+7,0 опт.; +4,0 пес.
Б. Панасюк, І. Сергієнко – мінім.	[-15; -13,5]	[-8,6; -7,0]	[-1,9; -1,2]	[-1,7; -1,5]	[-0,3; +0,1]	[+5,6; +6,8]	+2,9 пес. ; +8,0 опт.	+2,0 пес.; +3,0 опт.
Світовий банк	-5,0	+1,5	–	–	-3,0	–	–	+2,5
Європейський банк	-5,0	–	–	[-3,7; -7,0]	-2,5	–	–	–
МВФ	+3,0	+2,4	–	Гарвардський Інститут міжнародного розвитку (HIID)	-4,0	–	–	+3,7
Європейський центр макроекономічного аналізу України	–	-0,5	–	міжнародно-го розвитку (HIID)	центр перспективних досліджень	–	–	–
Фактично	-12,2	-10,0	-3,2	-1,7	-0,4	+6,0	+2,6	Немає даних

Джерело: Таблиця складена автором

номічного і соціального розвитку України (2004–2015 роки)» [5]. Ученими визначено, що у 2010 р. за песимістичним варіантом зростання ВВП становитиме 4,0%, а за оптимістичним – 7,0%. Цікавим виявилось те, що: по-перше, прогноз групою вчених здійснено, так само, як і нами, до 2015 р.; по-друге, у 2010 р. песимістичний (2,0%) та оптимістичний (2,5%) рівень ВВП ми передбачили ще в 1995 р. [6].

Які ж ставилися завдання здійснення прогнозу на довгостроковий період? У нашому випадку не можна говорити, що висувалися якісь високі практичні завдання, окрім науково-дослідницького передбачення, але його результати впродовж 15 років дають чимало позитивного і для науки, і практики. Передусім стало зрозумілим, що:

1) науковий макроекономічний прогноз можливий і до нього слід прислухатися;

2) влада не може констатувати, що наука не забезпечувала її прогнозним баченням реальної перспективи;

3) в подальшому державні органи все ж таки матимуть базу для повернення до розробки річних і середньострокових планів та довгострокових прогнозів;

4) наука може і далі вдосконалювати різноманітні методи прогнозних розрахунків, які за вдалого застосування дають досить наближені до реальності результати;

5) прогнозні оцінки параметрів досягнення намічених цілей можна здійснювати з досить високим ступенем вірогідності;

6) підтверджується високий рейтинг наукових публікацій, де описуються методи прогнозування.

Промайнуло 15 буремних років із 20-ти, на які нами розраховані прогнозні показники динаміки української економіки, і вони майже щорічно виявилися найближчими до реальних значень серед усіх відомих прогнозів. Неоднозначно сприймаються підтвердження реальності прогнозів як у наукових колах, так і в середовищі практичних функціонерів, але просто заперечити результативність не тільки планування, а й прогнозування неможливо, адже впродовж досить тривалого часу прогноз підтверджується.

Водночас, складно й повірити в можливість реально передбачення динаміки економіки через сучасний політичний і соціально-економічний хаос. У цьому зв'язку висловлюється низка думок: а) стверджується, що точність прогнозу виявилася випадковою (хоч якісь випадковості впродовж 15 років важко знайти); б) ставляться під сумнів деякі фактичні та статистичні дані (особливо величина валового продукту), що слугували базою для прогнозування, посилаючись на існування тіньової економіки; в) намагаються довести, що математична модель узагалі не може дати якогось наближеного результату. Поширення подібних поглядів формує негативне ставлення до використання у практиці державного управління економічних планів і прогнозів, а також до викладання в університетах студентам основ теоретичної та практичної розробки цих документів як засобів державного управління.

Настав час повернути в Україні довіру до економічного планування і прогнозування. Важливим на цьому шляху є вибір моделі для розробки прогнозів, де були б узгоджені економічні параметри, прямо і навіть підсвідомо закладені найперші джерела, з яких розпочиналися задачі поєднання елементів комбінованого аналізу та дискретної (роздільної, перерваної) теорії ймовірності. Саме у цьому полягала сутність виведення

формули для розрахунку прогностичних величин для соціально-економічної системи на рівні держави. Теорія ймовірності дає можливість застосувати кількісну міру до всіх випадків (подій), які ймовірно настають.

Зазначені положення простежувалися в науковому ланцюгу формування теорії ймовірності [7]: виникнення потреби застосування математичних методів для розрахунків та використання їх у виробленні стратегії своїх шансів у гравця в карти (з цього приводу існує звернення Б. Паскаля до великого французького математика Ферма в листах від 29 липня, 24 серпня і 27 жовтня 1654 р.); трактування перерваних подій не звужено, а прогностично (книга Я. Бернуллі «Мистецтво здогадів», повість О. Пушкіна «Пікова дама» та ін.); можливе використання математичних формул, запропонованих Н. Вінером у праці «Кібернетика, або Управління і зв'язок у тварині та машині»; дослідження В. Глушкова, засновника Інституту кібернетики, в галузі теорії автоматів, алгоритмів і математичних машин та її практичне використання. Наведене свідчить про складність побудови моделі прогнозних розрахунків, зокрема пошуку наукової істини, про яку можна було довідатися від неї, а отже, розроблення моделі довгострокового прогнозу економічної динаміки країни та вивірення кінцевих показників є основою правильності прогнозу. Для виконання такої задачі кожен розробник чи група розробників має володіти величезною інформацією, науковим і практичним досвідом планування та прогнозування, знати і враховувати найскладніші проблеми, що впливатимуть на соціально-економічну динаміку.

У нашому прогнозі динаміки ВВП на 1995–2015 рр. бралися до уваги проблеми, які держава Україна успадкувала від минулого розвитку і які в перспективі об'єктивно відбиваються на українському суспільстві в усіх його сферах. Ці проблеми були науково обґрунтовані ще в 1991 році. Серед них найважливішими є такі [8]: низькі темпи оновлення основних виробничих фондів; зниження забезпеченості власними природними і сировинними ресурсами через фактично припинення робіт із їх відновлення, розвідування та освоєння нових родовищ (ідеться про нафту, газ, вугілля); використання для несільськогосподарських потреб дедалі більших площ сільгоспугідь, їх підтоплення і заболочення; погіршення якості ґрунтів, через що 60% чорноземів стало непридатним для використання; припинення природу населення в працездатному віці, перевищення смертності над народжуваністю (цей процес розпочався у 80-х роках минулого століття); деформованість пропорції в розвитку найважливіших галузей економіки – промисловості й сільського господарства; катастрофічна екологічна ситуація; глобальна зміна клімату в бік похолодання і зниження запасів прісної води, що стане реально відчуватися не пізніше як за 10–15 років.

Названі проблеми, враховані в нашому прогнозі, досі не вирішені й об'єктивно впливають на зниження динаміки розвитку економіки. Саме тому підтверджуються представлені нами прогнозні розрахунки. На всі ці проблеми треба дивитися з точки зору не лише сьогодення, а й перспективи, що виправдає надії народу на владу, яка зобов'язана завчасно їх розв'язувати, аби вони зненацька не виникали перед непідготовленим суспільством. Визначені проблеми можуть стати базою вибору пріоритетів, для досягнення яких держава має концентрувати фінансові, матеріальні та трудові ресур-

си, використовуючи, зокрема, економічні, правові й адміністративні підйоми.

Зазначені проблеми у двох варіантах – у разі їх вирішення і не вирішення – враховувалися нами під час визначення економічних параметрів для побудови спеціальної моделі довгострокового прогнозу динаміки економіки. Відповідно до цієї філософії у своїх розрахунках ми спиралися не на монетарну модель розвитку економіки, яку використовували і продовжують використовувати деякі вітчизняні та всі іноземні прогнози, а на кейнсіанську – як найбільш ефективну і придатну для перехідних економік країн, які прямують до ринкових відносин. Водночас, ми не відкидали монетарних складових і брали до уваги фактори, які віддзеркалюють структурну характеристику суспільного розвитку, формують відповідні параметри, є реальними індикаторами соціально-економічних процесів у перспективі.

За використання монетарної моделі розвитку річні прогнози на макроекономічному рівні, за якими жила країна, будувалися на основі монетарних змінних, серед яких: індекси цін, швидкість обігу коштів, відсоткові ставки, дефіцит бюджету, випуск облігацій, обмінний курс, зовнішні прямі інвестиції. Усі ці змінні було сфокусовано на єдиному показнику – рівні інфляції, навколо якого й формувався річний макроекономічний прогноз. У той же час цей узагальнюючий показник характеризує тільки один бік основного закону ринкової економіки – попит. Головна помилка всіх іноземних і навіть деяких вітчизняних прогнозистів полягає в тому, що, беручи на озброєння монетарну модель і всі її економічні підйоми, вони забувають про дві речі: монетарний підхід ефективний для розвинутих економік і не придатний для перехідних країн, зокрема і для України; розвинуті економіки переважно саморегулюються, а перехідні – перебувають під впливом регулювання з боку відповідних державних органів, які здебільшого використовують монетарні методи впливу.

Проте змінних, які були б сфокусовані на узагальнюючому показнику – створення реальної доданої вартості, що характеризує пропозицію як другий бік основного закону ринкової економіки, в такому разі немає. Вони як не використовувалися раніше, так і досі не використовуються в так званому річному прогнозуванні. Зростання попиту за недостатньої пропозиції всередині країни об'єктивно призвело до того, що в Україну линув потік іноземних товарів, створюючи різноманітні негативні наслідки. Щоб виправити подібне становище, потрібно бачити перспективу зміни всього спектра соціально-економічних процесів, зосередивши увагу на формуванні пропозиції всередині країни як важливої складової розвитку економіки, її матеріальної і нематеріальної сфер відповідно до формування попиту. Саме в такому науково обґрунтованому довгостроковому економічному прогнозі подібний підхід дозволяє поєднати використання кейнсіанської та монетарної концепцій для забезпечення національних інтересів нашої держави. Серед них найважливішими є такі: зростання добробуту і культури нації; структурна перебудова економіки; екологічна безпека; використання новітніх технологій, особливо ресурсозбереження; розширення виробничого й соціального будівництва; зростання якості виробництва і послуг. З метою забезпечення цих інтересів у розробленій моделі використовувалися такі прогнозні параметри, як кількість населення у працездатному віці, рівень безробіття, величина основного капіталу,

рівень зношення основного капіталу, межа його завантаження, тобто використання, та ін.

Друге місце у процесі підбору факторів, які визначають динаміку реальної економіки у прогнозному періоді, дотримуючись певного принципу комплексного узгодження різних критеріїв в умовах багатфакторності й багатомірності, займає прогноз параметрів самих факторів, які закладаються в результативну модель. Для розрахунків прогнозних параметрів не розроблялися спеціальні моделі через трудомісткі роботи для великих колективів. Тому використовувалися наявні класичні методи і власний досвід. Наприклад, для визначення прогнозного рівня безробіття за базу бралися не офіційні, а спеціально розраховані реальні рівні. Якщо за даними державної статистики, у 1995 р. рівень безробіття коливався в межах 3%, то в прогнозних розрахунках був використаний показник 19–20%. Подібний підхід застосовано і до завантаження та спрацювання основного капіталу. У цьому разі використовувалися спеціальні обстеження, економіко-математичні розрахунки, багаторічна практика розробника прогнозів, наукова та інтуїтивна логіка.

На третє місце ми поставили власну категоричну відмову від аналогій у прогнозуванні та аналізі реально-соціально-економічного стану минулого. Найперше була врахована передбачувана нестабільність, викликана постійною, майже щорічною, зміною виконавчої влади, що знижувало ефективність виконання нею своїх регулятивних функцій в управлінській діяльності. Мною досліджено і науково передбачено, що виконавча влада широко втручатиметься в соціально-економічні процеси розвитку суспільства до 2035–2040 рр. У цьому контексті робилася певна поправка на те, що держава, під впливом політичної кон'юнктури і недостатнього рівня професійності, постійно припускатиметься помилок у регулятивній функції, що знижуватиме темпи зростання.

Подібні методологічні й методичні підходи та інструментарій застосовані для визначення параметрів окремих соціально-економічних процесів, які задіяні в комплексній макроекономічній моделі, що охоплює економіку загалом. Отже, всі цифри, одержані за допомогою математичної моделі, були скориговані з використанням методів розрахунків та інтуїтивного аналізу, який ґрунтувався на пізнанні істини, власному багатолітньому попередньому досвіді прогнозних розрахунків на довгострокову перспективу. Важлива роль у створенні прогнозів відводилася інтуїтивним підходам, поєднаним із практичним досвідом, як одному із ключових джерел нових відкриттів в історії природничих наук. Подібне стосується і економічних прогнозів, зокрема визначення прогнозних факторів, задіяних у виборі певних прогнозних параметрів, та ін.

П'ятнадцятилітній період, що минув від часу прогнозних розрахунків, показав правильність визначених нами параметрів і умов: не здійснено глибокого й системного реформування економіки, не забезпечено якісних перетворень – інноваційного розвитку, оновлення виробничого апарату та структури виробництва, подолання глибокої диференціації доходів, великого рівня безробіття. У країні були відсутні радикальні зрушення, бракувало робочих місць як у містах, так і в сільській місцевості, зберігалися високі показники інфляційних процесів, низьким залишався рівень ділової активності. У цьому зв'язку правомірно зробити висновок, що країна розвивалася не за першим – опти-

мальним (оптимістичним), а за другим – мінімальним (песимістичним) варіантом, що й підтверджується прогнозними і фактичними даними за 1995–2015 рр.

Про що свідчать основні пункти прогнозу динаміки економіки України на 1995–2010 роки?

1. Як і передбачалося на довгострокову перспективу, економіка країни розвивалася в умовах трансформційних параметрів переходу до ринкових відносин. Подібна обставина була врахована нами у процесі прогнозних передбачень і на цій підставі формулювався висновок: українська економіка об'єктивно розвиватиметься під впливом глибинних структурних викривлень в економічній, соціальній та інтелектуальній сферах суспільства.

2. Практика довела, що позитивну динаміку можна спрогнозувати і досягти за умови розв'язання п'яти визначених проблем.

3. У перші та наступні роки незалежності державне управління в Україні здійснюється за допомогою монетарних методів, створюючи у країні попит, але пропозиція вітчизняних товарів, яка залежить від кейнсіанських методів управління, значно відстає і не відповідає попиту. Відтак для задоволення потреб, що зростають, товари сьогодні завозяться з-за кордону: промислові – у повному обсязі, продукти харчування – частково (не вдовзі вони також дедалі більше імпортуватимуться).

4. У прогнозних розрахунках ми брали до уваги, що політична нестабільність, зовнішня і внутрішня політика чинили істотний вплив на динаміку розвитку економіки. Саме цей фактор визначив, що економіка країни розвивалася не за помірним варіантом, а за мінімальним, а це означає не що інше, як підтвердження факту саморегулювання економіки впродовж 1991–2010 рр. Подібне становище залишатиметься і на період до 2015 р., оскільки політична ситуація не поліпшується й надалі гальмуватиме структурні зміни, а це, в кінцевому підсумку, стримуватиме соціально-економічне зростання. Отже, з економічного прогнозу та фактичних результатів виходить, що влада в 1995–2010 рр. не справляла належного позитивного впливу на соціально-економічний розвиток країни.

5. Без поліпшення планових і прогнозних передбачень на короткостроковий, середньостроковий та довгостроковий періоди Україна перебуватиме у стані хаотичних соціально-економічних процесів, у країні не збільшиться виробництво кінцевих продуктів споживання, народ житиме в борг, повернення якого, разом із процентами, іноземним кредиторам забиратиме лівову частину державного бюджету з щорічним наростанням. Як наслідок, над країною постійно буде нависати загроза тієї чи іншої кризи, і це триватиме доти, доки наша економіка матиме переважно сировинний характер.

6. Саморегулювання економіки дає змогу Україні розвиватися, долаючи деструктивну політику владних структур, не за відомими економічними, а за «ситуативними циклами»: від спаду в 1995 р. (-12,2%) до зростання у 2000 р. (+6,0%); через п'ятирічку позитивна

динаміка, як і передбачалося, знизилася у 2005 р. (+2,6%); в наступні п'ять років подібна тенденція не зміниться, і позитивна динаміка у 2010 р. коливатиметься в межах 2,0–2,5%. Вітчизняна економіка розвиватиметься не за помірним, а за мінімальним варіантом, які об'єднуються, тобто відбуватимуться процеси саморегулювання, що долатимуть недоліки політики урядів і партій. Звичайно, ситуація може змінитися, але за єдиної умови – дотримання в Україні суспільної стабільності, виваженої соціально-економічної політики та надходження великих інвестицій в економіку.

Хочу також зазначити, що для коригування передбачень розвитку економіки на період 1995–2010 рр. ми враховували певні політичні аспекти. Тепер уже стає зрозумілим для всіх, що сучасні партії звинувачують одну одну в багатьох провинах, хоч вони стосуються представників кожної із них: хтось допустив у країні дестабілізацію економічної системи (але ж відомо, що вона ще й досі не сформована); хтось виявив некомпетентність і авантюризм (хоч більшість тих, хто приходив до влади, тільки розпочинав навчатися управляти). Постійна зміна урядів в Україні, починаючи з 1991 року, призвела до кризових явищ у системі державного управління, відсутності ефективної взаємодії законодавчої, виконавчої та судової влади, але ж до цього доклали зусиль усі. Більшість партій або окремі урядовці, які приходять до влади від них, дотримуються різновекторності в реалізації національної ідеї України, а тому в державній політиці немає єдиної реалістичної мети, спрямованої на реалізацію інтересів національної економіки.

Висновки. За розрахунками автора, період входження української економіки до системи ринкових відносин рівня розвинутих країн триватиме до 2035–2040 рр. Саме за цей період, можливо, вдасться демонтувати стару, що перейшла з минулого, тобто теперішню, структуру економіки і збудувати нову, яка відповідатиме ринковим умовам та світовим стандартам.

Література

1. Панасюк Б. Я. Державна планова система України: історія становлення та розвитку. – К.: КНЕУ, 2005. – 410 с.
2. Пахомов Ю. М. Основні завдання формування посткризової моделі розвитку економіки України // Економічний часопис-XXI. – 2010. – № 1–2. – С. 6.
3. Бекон Ф. Произведения. – Т. 1. – М.: Мысль, 1977. – С. 140.
4. Панасюк Б., Сергієнко І. Прогнозування розвитку економіки України // Економіка України. – 1996. – № 1. – С. 25–35.
5. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004–2015 рр.). – К.: ІВЦ Держкомстату. – 2004.
6. Панасюк Б., Сергієнко І. Прогнозування розвитку економіки України // Економіка України. – 1996. – № 1. – С. 28, 30; табл. 3, 6.
7. Загребельний П. Розгін. – К.: Дніпро, 1976. – С. 97.
8. Панасюк Б. Вибрані твори. – Т. 1. – К.: Видавництво, 2003. – С. 120–130.

Стаття надійшла до редакції 23 квітня 2010 року